

Věc C-53/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

3. února 2020

Předkládající soud:

Bundesgerichtshof (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

19. prosince 2019

Navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku:

Spreewaldverein e.V.

Předmět původního řízení

Chráněné zeměpisné označení „Spreewälder Gurken“, návrh na změnu specifikace

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, zejména pojmu „oprávněný zájem“ ve smyslu čl. 49 odst. 3 a 4 nařízení (EU) č. 1151/2012; článek 267 SFEU

Předběžné otázky

- 1) Může v rámci postupu při podstatnější změně specifikace každé stávající nebo možné hospodářské dotčení fyzické nebo právnické osoby, které není zcela nepravděpodobné, postačovat k tomu, aby odůvodnilo oprávněný zájem ve smyslu čl. 53 odst. 2 prvního pododstavce ve spojení s čl. 49 odst. 3 prvním pododstavcem a odst. 4 druhým pododstavcem nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu o

režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, který je nezbytný pro podání námítky proti žádosti nebo odvolání proti rozhodnutí, kterým bylo žádosti vyhověno?

2) Pro případ záporné odpovědi na první otázku:

Mají v rámci postupu při podstatnější změně specifikace oprávněný zájem ve smyslu čl. 53 odst. 2 prvního pododstavce ve spojení s čl. 49 odst. 3 prvním pododstavcem a odst. 4 druhým pododstavcem nařízení č. 1151/2012 (pouze) ty hospodářské subjekty, které vyrábí srovnatelné produkty nebo potraviny jako hospodářské subjekty, pro něž je chráněné zeměpisné označení zapsáno?

3) Pro případ záporné odpovědi na druhou otázku:

a) Je v případě požadavků na oprávněný zájem ve smyslu čl. 49 odst. 3 prvního pododstavce a odst. 4 druhého pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012 nutno rozlišovat mezi postupem při provádění zápisu podle článků 49 až 52 nařízení (EU) č. 1151/2012 na straně jedné a postupem při změně specifikace podle článku 53 nařízení (EU) č. 1151/2012 na straně druhé, a

b) mají proto v rámci postupu při podstatnější změně specifikace oprávněný zájem ve smyslu čl. 53 odst. 2 prvního pododstavce ve spojení s čl. 49 odst. 3 prvním pododstavcem a odst. 4 druhým pododstavcem nařízení (EU) č. 1151/2012 pouze ti producenti, kteří v zeměpisné oblasti vyrábějí produkty odpovídající specifikaci produktu, nebo takovouto výrobu konkrétně zamýšlí, takže subjekty, které v dané oblasti „nejsou usazeny“, jsou *a priori* z uplatnění oprávněného zájmu vyloučeny?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Ustanovení o chráněných zeměpisných označeních (CHZO), která jsou v současnosti upravena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin; uplatňovány jsou články 5, 49 a 53

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (zákon o ochraně ochranných známek a jiných označení, dále jen „zákon o ochranných známkách“), § 130 až § 133

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Označení „Spreewälder Gurken“ je od 19. března 1999 zapsáno v rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení vedeném Evropskou komisí jako chráněné zeměpisné označení pro nezpracovanou a zpracovanou zeleninu.
- 2 V žádosti o zápis bylo mimo jiné uvedeno, že zpracovávaný produkt se z více než 70 % skládá z okurek, které jsou vypěstované v hospodářské oblasti Spreewald v rámci kontrolované a integrované produkce, a že jako složky jsou v něm – v závislosti na příchuti – použité čerstvá cibule, čerstvý kopr a bylinky a křen, a že zvláštní důraz je kladen na zpracování v hospodářském prostoru Spreewald, neboť je zde možno zajistit tradiční metody konzervace a zpracování.
- 3 Žadatel (a odpůrce v řízení o kasačním opravném prostředku), jehož členy jsou všichni producenti „Spreewälder Gurken g.g.A. [CHZO]“, spravuje toto chráněné zeměpisné označení. Dne 18. února 2012 požádal u Deutsches Patent- und Markenamt (Německý patentový úřad) o změnu specifikace. Změna se týká zejména povolení použití dalších složek a konzervačních látek.
- 4 Žádost o změnu specifikace byla zveřejněna v Markenblatt (věstník ochranných známek) dne 22. srpna 2014. Podáním ze dne 16. října 2014 podala navrhovatelka v řízení o kasačním opravném prostředku námitku. Německý patentový úřad svým rozhodnutím ze dne 10. září 2015 konstatoval, že žádost o změnu je v souladu s nařízením (EU) č. 1151/2012. Stížnost podanou proti tomuto rozhodnutí Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud) odmítl a připustil kasační stížnost k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr).
- 5 Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud, Německo) považoval stížnost navrhovatelky za nepřipustnou, neboť nebyl dotčen její oprávněný zájem. Má za to, že v tomto smyslu je nutno rozlišovat mezi žádostí o zápis a žádostí o změnu specifikace. Při změně specifikace neexistuje oprávněný zájem pro „neusazené subjekty“, které chráněné označení beztak nemohou používat. Pouhé obchodování s produkty, které jsou označeny chráněným zeměpisným označením, nemůže samo o sobě zakládat oprávněný zájem. Domnělé znehodnocení chráněného zeměpisného označení nebo poškození pověsti či proslulosti produktu se týká pouze producentů usazených v zeměpisné oblasti původu. Žádost je i ve zbývající části neodůvodněná, neboť z v současnosti platné specifikace nevyplývá obecný zákaz přídatných látek. Dokonce i v případě, že by žádost o změnu vedla k „zásadním změnám“ ve smyslu čl. 53 odst. 2 třetího pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012, byly by tyto změny věcně naprosto odůvodněné.

Stručné vylíčení odůvodnění předběžné otázky

- 6 Pro požadovanou změnu specifikace platí od svého vstupu v platnost nařízení (EU) č. 1151/2012 ve spojení s vnitrostátními prováděcími předpisy v zákoně o ochranných známkách.

- 7 Podle čl. 49 odst. 3 prvního pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012 členský stát zahájí v rámci přezkumu vnitrostátní námitkové řízení, kterým se zajistí náležité zveřejnění žádosti o zápis chráněného označení původu a chráněného zeměpisného označení a poskytne přiměřená lhůta, během níž může každá fyzická nebo právnická osoba s oprávněným zájmem, která má bydliště nebo je usazena na území tohoto členského státu, podat proti žádosti námitku. Postup u žádostí o podstatnější změny specifikace, podléhá podle čl. 53 odst. 2 prvního pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012 také postupu podle článku 49 nařízení (EU) č. 1151/2012. Jsou-li navrhované změny menšího rozsahu, použije se v členském státě, nebo na úrovni Unie zjednodušený postup; námitkové řízení se nekoná.
- 8 Pro řízení o kasačním opravném prostředku je však třeba vycházet z toho, že se v případě požadované změny specifikace produktu jedná o podstatnější změnu. Německý patentový úřad zahájil v souladu s relevantními ustanoveními zákona o ochranných známkách ve spojení s čl. 9 odst. 2 první větou nařízení (ES) č. 510/2006, které platilo v okamžiku podání žádosti, postup při podstatnějších změnách.
- 9 Podle zákona o ochranných známkách, který provádí relevantní ustanovení unijního práva, může každá osoba s oprávněným zájmem, která má bydliště nebo je usazena na území Spolkové republiky Německo podat k Německému patentovému úřadu námitku proti žádosti o zápis chráněného zeměpisného označení ve lhůtě dvou měsíců od zveřejnění. To samé platí obdobně pro žádosti o podstatnější změny specifikace. V případě, že Německý patentový úřad rozhodnutím konstatuje, že žádost o změnu specifikace splňuje požadavky nařízení (EU) č. 1151/2012 a ustanovení přijatých k jeho provedení, mohou proti tomuto rozhodnutí podat stížnost ty osoby, které proti žádosti podaly námitku ve stanovené lhůtě nebo jejichž oprávněný zájem je rozhodnutím, kterým bylo žádosti vyhověno, z důvodu pozměněných údajů dotčen. Tyto podmínky jsou splněny. Navrhovatelka podala námitku ve stanovené lhůtě.
- 10 Bundespatentgericht (Spolkový patentový úřad) však správně vycházel z toho, že navrhovatelka musí navíc doložit, že se rozhodnutí patentového úřadu, kterým bylo vyhověno žádosti o změnu specifikace, dotýká jejího oprávněného zájmu. To vyplývá z čl. 49 odst. 4 druhého pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012.
- 11 Otázku, na níž tak musí odpovědět vnitrostátní úřady, a sice co je nutno považovat za „oprávněný zájem“, který otevírá cestu k soudnímu přezkumu, nelze na základě ustanovení unijního práva jednoznačně zodpovědět a je nezbytné její vyjasnění Soudním dvorem Evropské unie.
- 12 Z judikatury Soudního dvora Evropské unie a společných ústavních tradic, jakož i z článků 6 a 13 EÚLP vyplývá, že soudní přezkum musí být zásadně možný (viz SDEU, rozsudky ze dne 3. prosince 1992, *Oleificio Borelli v. Komise*, C-97/91, EU:C:1992:491, bod 14, a ze dne 6. prosince 2001, *Carl Kühne a další*, C-269/99, EU:C:2001:659, bod 57, usnesení ze dne 30. ledna 2002, *La Conquête v. Komise*, C-151/01 P, EU:C:2002:62, bod 46, jakož i rozsudek ze dne 2. července

2009, Bavaria a Bavaria Italia, C-343/07, EU:C:2009:415, bod 57). Soudní přezkum je tedy v zásadě nezbytný také s ohledem na takový akt, jako je žádost o změnu specifikace, která představuje nezbytný stupeň v rámci postupu k přijetí unijního opatření. Vnitrostátní soudy, které rozhodují o legalitě žádosti o zápis chráněného zeměpisného označení nebo - jako v projednávané věci - o změnu specifikace, přitom musí uplatňovat stejná kritéria pro posouzení, jako u jiných konečných rozhodnutí, která dotčený vnitrostátní orgán přijímá a která mohou porušit práva třetích osob odvozovaných z unijního práva. Příslušnou žalobu je tedy nutno považovat za přípustnou dokonce i tehdy, pokud to vnitrostátní procesní pravidla v takovémto případě nepřipouští (viz rozsudky *Oleificio Borelli v. Komise*, bod 13, a *Carl Kühne a další*, bod 58, jakož i usnesení *La Conquete v. Komise*, bod 47).

- 13 Podle názoru předkládajícího soudu z toho nevyplývá, že by v rámci čl. 49 odst. 4 druhého pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012 musela být možná *actio popularis*. Ovšem podle čl. 12 odst. 1 nařízení (EU) č. 1151/2012 může každý hospodářský subjekt, který uvádí na trh produkt odpovídající dotčené produktové specifikaci používat chráněné zeměpisné označení. V této souvislosti vyvstává otázka, zda v rámci postupu při podstatnější změně specifikace může každé stávající nebo možné hospodářské dotčení fyzické nebo právnické osoby, které není zcela nepravděpodobné, postačovat k tomu, aby odůvodňovalo oprávněný zájem ve smyslu čl. 49 odst. 3 prvního pododstavce a odst. 4 druhého pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012 (předběžná otázka 1), jenž je nezbytný pro námitku proti žádosti nebo opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým bylo žádosti vyhověno.
- 14 Proti takovému širokému chápání oprávněného zájmu hovoří podle názoru předkládajícího soudu skutečnost, že by se tak požadavek „oprávněného“ zájmu ve výsledku vyprázdnil, neboť by oprávnění k podání námítky a opravného prostředku nebylo dostatečně omezeno.
- 15 Omezení oprávnění k podání námítky nebo opravného prostředku požadavkem oprávněného zájmu, které je zamýšleno ustanovením čl. 49 odst. 3 prvního pododstavce a odst. 4 druhého pododstavce nařízení (EU) č. 1151/2012, by bylo možno dostát tím, že by takovýto oprávněný zájem příslušel (pouze) hospodářským subjektům, které vyrábí srovnatelné produkty nebo potraviny jako ty, pro něž je zapsáno chráněné zeměpisné označení (předběžná otázka 2). K vymezení této skupiny hospodářských subjektů s oprávněným zájmem by bylo možno využít konkrétní soutěžní vztah, který je relevantní pro ustanovení upravující nekalé praktiky v hospodářské soutěži. V tom případě by bylo nutno vycházet z toho, zda jsou účastníci podávající námítky na straně jedné a producenti ze zeměpisné oblasti na straně druhé konkurenti, kteří usilují o prodej zboží nebo služeb stejného druhu nebo v rámci stejného okruhu koncových spotřebitelů, a tedy zda konkurenční chování jednoho může nepříznivě ovlivnit druhého, tedy snížit nebo narušit jeho obrat.

- 16 Pro takovýto výklad hovoří ochrana spravedlivé soutěže. Cílem nařízení (EU) č. 1151/2012 podle jeho čl. 1 odst. 1 písm. a) je sice zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž pro zemědělce a producenty zemědělských produktů a potravin s vlastnostmi a charakteristikami představujícími přidanou hodnotu. Tato (odůvodněná) podpora určitých skupin zemědělců a producentů však nesmí vést k neoprávněné konkurenční výhodě vůči zemědělcům a producentům, kteří do této skupiny nepatří. Tito konkurenti musí mít v zájmu ochrany spravedlivé soutěže možnost zahájit správní nebo soudní řízení v případě, že hrozí riziko, že produkty, které mohou být označeny chráněným zeměpisným označením, již nesplňují, co podle své produktové specifikace slibují spotřebitelkám a spotřebitelům.
- 17 Navrhovatelka předložila přesvědčivé argumenty, že by změna specifikace produktu požadovaná žadatelem vedla k tomu, že by produkty označené chráněným zeměpisným označením „Spreewälder Gurken“ již nebyly, v rozporu s vazbou na zeměpisnou oblast, popsanou v produktové specifikaci a odůvodňující ochranu, zpracovávány „tradičními metodami konzervace a zpracování“, a to by pro ni mělo hospodářské dopady. V případě, že by tato námitka byla odůvodněná - což ale v rámci oprávnění k podání stížnosti není relevantní -, vedlo by to ke konkurenční výhodě pro producenty usazené v zeměpisné oblasti. Na rozdíl od konkurenční výhody, kterou jim poskytuje nařízení (EU) č. 1151/2012 a která je založena na mimořádné individuální povaze produktů, by takováto konkurenční výhoda byla neodůvodněná. Takováto změna specifikace by producentům ze zeměpisné oblasti umožňovala opatřovat své okurky označením „Spreewälder Gurken“ majícím vliv na podporu prodeje a přitom odkazovat na tradiční metody konzervace a zpracování odůvodňující toto označení, ačkoliv by používané metody (již) nebyly metodami tradičními.
- 18 Okolnost, že chráněné zeměpisné označení propůjčuje ochranu pouze určitým oprávněným subjektům, neznamená, že subjekty bez takového oprávnění nemohou tuto ochranu zpochybnit. Srovnatelným způsobem může každá osoba podat žalobu na zrušení ochranné známky; pro tuto žalobu není zapotřebí dokonce ani oprávněný zájem. Zeměpisné označení navíc nepropůjčuje pouze práva, nýbrž také zavazuje producenta k dodržování požadavků vyplývajících ze specifikace. Tato povinnost minimálně slouží také spravedlivé soutěži a konkurenti, kteří v zeměpisné oblasti nevyrábí, musí mít možnost ji vyžadovat.
- 19 A konečně přichází do úvahy rozlišování mezi požadavky na oprávněný zájem v rámci postupu při provádění zápisu na straně jedné a v rámci změny specifikace na straně druhé a u žádosti o změnu přiznání oprávněného zájmu pouze těm producentům, kteří v zeměpisné oblasti vyrábí produkty, které jsou v souladu se specifikací produktu, nebo takovouto produkci konkrétně zamýšlí (předběžná otázka 3).
- 20 Bundespatentgericht (Spolkový patentový soud) vycházel z takovéhoho rozlišování mezi postupem při provádění zápisu a postupem při provádění změny a měl za to, že v případě zápisu musí být vzhledem pojem oprávněného zájmu k

jeho dalekosáhlým účinkům vykládán široce. V případě změny specifikace nemají podle něj naopak „neusazené subjekty“ oprávněný zájem *a priori*, neboť jsou z používání chráněného zeměpisného označení vyloučeni.

- 21 Tomuto rozlišování by mohlo bránit již jednoznačné znění nařízení. Článek 53 odst. 2 první pododstavec nařízení (EU) č. 1151/2012 odkazuje v případě postupu při podstatnějších změnách specifikace produktu na ustanovení upravující postup provádění zápisu podle článků 49 až 52 nařízení (EU) č. 1151/2012, aniž by pojem „oprávněný zájem“ definoval pro postup při provádění změny odlišně. Navíc by při takovémto rozlišování existovala (právně zneužitelná) možnost nechat zapsat zeměpisné označení nejprve s náročnou nebo přísnou specifikací produktu a později ji „změkčit“ cestou změny, u níž by „neusazené subjekty“ již neměly žádnou možnost podávat námitky. Tato skutečnost - ačkoliv takováto žádost v řízení před vnitrostátním patentovým úřadem a Komisí podléhá dvěma správním přezkumům - také hovoří proti tomu, aby pojem „oprávněného zájmu“ byl v rámci postupu při provádění změny vykládán odlišně od výkladu v rámci postupu při provádění zápisu.
- 22 Také není zjevné, proč by u žádostí o změnu měli mít oprávněný zájem a tedy možnost podat námitku nebo opravný prostředek pouze místní producenti. V této souvislosti zejména nepřesvědčí srovnání s právem ochranných známek, na něž se navrhovatelka odvolává. Chráněná zeměpisná označení sice požívají ochrany podle právních předpisů o označování (viz SDEU, rozsudky ze dne 10. listopadu 1992, *Exportur*, C-3/91, EU:C:1992:420, bod 37 a násl., ze dne 20. května 2003, *Ravil*, C-469/00, EU:C:2003:295, bod 49, ze dne 20. května 2003, *Conorzio del Prosciutto di Parma a Salumificio S. Rita*, C-108/01, EU:C:2003:296, bod 64). Na rozdíl od práv k ochranným známkám, u nichž držitelé licence nebo obchodníci zpravidla nemají vliv na kvalitu produktů prodávaných pod příslušnou známkou, je ochrana zeměpisného označení odůvodněna vazbou produktu na zeměpisnou oblast (viz čl. 5 odst. 2 nařízení (EU) č. 1151/2012), která se promítá do specifikace produktu a je v ní vymezena. Základní vlastnosti produktu označeného chráněným zeměpisným označením jsou stanoveny specifikací produktu. Zápis chráněného zeměpisného označení proto nezakládá pouze práva, nýbrž také povinnost dodržovat určité požadavky, především ty, které jsou stanoveny ve specifikaci produktu. Ty hospodářské subjekty, jejichž produkty jsou vyráběny v zemědělské oblasti a označovány a propagovány chráněným zeměpisným označením, se musí podrobit povinnosti dodržovat specifikaci produktu [viz k tomu také bod 47 odůvodnění nařízení (EU) č. 1151/2012]. Pak ale musí mít také „neusazené subjekty“ možnost zakročit proti změně specifikace produktu, u níž hrozí riziko, že kvalita nebo vzhled produktu již nebude v rozporu s čl. 5 odst. 2 nařízení (EU) č. 1151/2012 odkazovat na zeměpisný původ.